

ΣΥΝΟΜΙΛΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΟΥΣΗ

Λίγα λόγια περί μεταμυθοπλασίας

Συνέντευξη στον
Μιχάλη Παπαγεωργίου

Όταν τελειώνεις το βιβλίο «Λίγα λόγια για μένα» της Καλλιρρόης Παρούση που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Τόπος» προσπαθείς να συνέλθεις από την έκρηξη και συνάμα έκπληξη που σου προξένισε η λογοτεχνική της «φόρμα». Ένα βιβλίο ανένταχτο, πρωτότυπο..., ένα βιβλίο που άξιζε να αναζητήσω τη συγγραφέα για να μου λύσει απορίες.

Επειδή όταν το προσπαθώ, κάνω λίγο το κέντρο βάρους στη περιγραφή, θα ήθελες με «δικά σου λόγια» να μας πεις ποια είναι η κεντρική ιστορία του βιβλίου σου και ποιοι οι ήρωες που την διανθίζουν;

Ο βασικός χαρακτήρας του βιβλίου, ο Χάρης, επιθυμεί όσο τίποτε άλλο να γίνει κείμενο, να γίνει η σιωπή της ανάγνωσης, αλλιώς; να κειμενοποιηθεί. Η ζωή του και οι επιλογές του φαίνεται πως δεν τον δικαιώνουν γι' αυτό μένει εγκλωβισμένος στα όνειρα της νεανικής ηλικίας: να γράψει ένα καλό μυθιστόρημα, να ασχοληθεί με την ορνιθολογία, να φωτογραφίσει απειλούμενα είδη ζώων. Έτσι, ο Χάρης υιοθετεί μια παράξενη συνήθεια στο υπόγειο του σπιτιού του, διαβάζοντας εκεί ένα αλλόκοτο σημειωματάριο, του οποίου το περιεχόμενο φαίνεται πως αναπροσαρμόζεται ανάλογα με -ή και αντίθετα από- τις συναισθηματικές του διαθέσεις. Αδυνατεί να διακρίνει αν ό,τι διαβάζει, το έχει ζηήσει ή πρόκειται να το ζηήσει, και αν σε τελική ανάλυση ο εαυτός του είναι προϊόν μυθοπλασίας ή όντως υπάρχει. Ενδιαμέσως των τριτοπρόσωπων και πρωτοπρόσωπων αφηγήσεων στα οποία ξεδιπλώνεται ο χαρακτήρας του Χάρη παρεμβάλλο-

νται μικρής έκτασης κεφάλαια γραμμένα στο πρώτο πρόσωπο. Τα κεφάλαια αυτά αφορούν στον χαρακτήρα της δασκάλας του Χάρη από τα σεμινάρια δημιουργικής γραφής που αποφάσισε εκείνος να παρακολουθήσει. Αυτός ο θηλυκός χαρακτήρας -που δεν κατονομάζεται- γίνεται φερέφωνο των απόψεων που διαβάζει στα κείμενα του Χάρη και παράλληλα, ξεδιπλώνει τις δικές της απόψεις για τον κόσμο, τη γραφή και τη λογοτεχνία.

Από τη γνωριμία με τη γραφή σου στη πρώτη συλλογή διηγημάτων σου, μέχρι τώρα πέρασαν 7 χρόνια. Η χρονική απόσταση ήταν κάτι φυσικό για σένα; Σου αρέσει να «ψειρίζεις» τα κείμενά σου;

Η ημερομηνία έκδοσης ενός έργου διαφέρει από τη συγγραφική πορεία ενός δημιουργού, με την έννοια ότι οι κρίσιμοι χρόνοι συγγραφής που μεσολαβούν από την έκδοση ενός βιβλίου μέχρι το επόμενο, μπορεί να είναι πιο πυκνοί για τον δημιουργό από όσο φανταζόμαστε και κρίνουμε εκ του αποτελέσματος. Αποφάσισα να εκδώσω το συγκεκριμένο βιβλίο, υπάρχουν όμως, κείμενα που γράφονταν όλα αυτά τα χρόνια και έμειναν στο συρτάρι, όχι επειδή μου αρέσει να ψειρίζω περισσότερο από το κανονικό τα κείμενά μου, αλλά επειδή, όπως και να το κάνουμε, δεν μπορώ να σκεφτώ τη λογοτεχνία και

την έκδοση ενός βιβλίου με τους συμβατικούς, φορντικούς, όρους μαζικής παραγωγής που αντιμετωπίζουν το έργο σαν προϊόν το οποίο πρέπει να παράγεται τακτικά, με σταθερούς, αν όχι επιταχυνόμενους, ρυθμούς.

Δεν κρύβεις τις αναφορές και τις επιρροές σου από το φάσμα της Λατινοαμερικανικής Λογοτεχνίας, εκεί που το πρίσμα αφηγήσεως είναι πολλαπλό και ακουμπάει στις παρυφές του «πραγματοφантаστικού». Τι λέξη «μεταμοντέρνο» κάπως την αποφεύγω. Το διαβάζω καλά;

Έχετε δίκιο, καθώς υπάρχει ολόκληρη προβληματική γύρω από τη χρήση της λέξης μεταμοντέρνο στη λογοτεχνία και στην τέχνη γενικότερα. Αν θεωρήσουμε ότι το συγκεκριμένο έργο αναπτύσσει, μεταξύ άλλων, και μια προβληματική γύρω από τον πυρήνα του ίδιου του εαυτού, πώς και γιατί γράφουμε, πώς και γιατί διαβάζουμε, και πόσο μας επηρεάζει η πράξη της γραφής και της ανάγνωσης, θα μπορούσαμε να μιλήσουμε χρησιμοποιώντας τον όρο μεταμυθοπλασία. Από αυτήν την άποψη, πράγματι οι Λατινοαμερικάνοι και οι Αμερικάνοι, αποτελούν πηγή έμπνευσης. Σχετικά με τις αναφορές και τις επιρροές, η μεγαλύτερη αναγνωστική επιρροή νομίζω πως συντελέστηκε όταν πρωτοήρθα σε επαφή με τη λογοτεχνία των πρώτων δεκαετιών του 20ου αιώνα, κυρίως δε αυτή που έπεται του Πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Ας μην ξεχνάμε αυτό το άγιο έτος-ορόσημο, το 1922, οπότε και μια μα-

γική συναστρία επέτρεψε την ταυτόχρονη κυκλοφορία σπουδαίων έργων του μοντερνισμού, όπως το Δωμάτιο του Ιακώβου της Γουλφ, την Έρμη Χώρα του Έλι-οτ, και ασφαλώς τον Οδυσσέα του Τζόυς. Αισθάνομαι πως μετά από εκείνη τη χρονιά, τίποτα πια δεν ήταν ξανά το ίδιο στον λογοτεχνικό κόσμο.

«Σαμποτάρεis» με κωμικό τρόπο την αφήγηση της κεντρικής ηρωίδας που συντονίζει τα σεμινάρια δημιουργικής γραφής. Είναι αντιστάθμισμα στο άγχος της απώλειας που διαποτίζει τις υπόλοιπες σελίδες; Ή απλά ένα σχόλιο πάνω στη πραγματική ζωή-σεμινάριο;

Πράγματι, η αφηγήτρια αντιμετωπίζει κάπως πιο ανάλαφρα την πραγματικότητα, σε αντίθεση με τον Χάρη που είναι αυτό-εγκλωβισμένος σε μια παθολογική κατάσταση σε σχέση με τα κείμενα που διαβάζει ή/και γράφει. Νομίζω αυτό συνέβη, γιατί ήταν απαραίτητο ένα comic relief, ένα πιο ευχάριστο διάλειμμα, για τον αναγνώστη πριν εκείνος αποφασίσει να συνεχίσει την όποια εμπλοκή του στον χαώδη κόσμο του έτερου κεντρικού χαρακτήρα.

Το «πολλαπλό σου είδωλο» των Χειμερινών Κολυμβητών έπαιζε σαν λούπα στο μυαλό διαβάζοντας το «Λίγα λόγια». Τελικά τον αποφεύγουμε τον καθρέπτη ή είναι η σκιά μας;

Ενδιαφέρουσα ερώτηση και αγαπημένο κομμάτι. Η φιγούρα ενός double walker, ενός πολλαπλού εαυτού -I contain multitudes, που λέει και ο Bob Dylan- δεν είναι καινούργια στη λογοτεχνία και μάλιστα θα έλεγα ότι μου είναι αρκετά αρεστή σε αναγνωστικό και συγγραφικό επίπεδο. Στα καθ' ημάς από τραγούδια Ελλήνων δημιουργών, επιτρέψτε μου να απαυτήσω με αναφορά στους επίσης αγαπημένους στίχους του Λαυρέντη Μαχαιρίτσα: 'Όλη μου τη ζωή, μια δεύτερη κρυφή, αγέννητη η ζωή μ' ακολουθούσε (...) μια θάλασσα μικρή μ' ακολουθούσε.

Ψυχανεμίζομαι πως θα λάβεις πλήθος από καλά λόγια και επαίνους από λογοτεχνικό και δημοσιογραφικό σινάφι. Πόσο σημαντικό είναι για σένα να φτάσει το βιβλίο σε ένα πιο ευρύ κοινό γνωρίζοντας πως κλωθογυρίζουν τα πράγματα;

Το βιβλίο έχει καλή υποδοχή από όσους διαβάζουν και γράφουν, όμως, για μένα θα ήταν σημαντικό να βρει δίοδο και σε πιο αμύητους αναγνώστες, νομίζω εξάλλου πως από αυτή την άποψη είναι πιο 'προσβάσιμο' σε σχέση με το πρώτο μου βιβλίο. Ξέρω πως οι ζωές μας και οι ρυθμοί μας είναι τέτοιοι, που δεν μας επιτρέπουν την ανάγνωση στο βαθμό που θα θέλαμε. Αν, όμως, το βιβλίο αυτό σκάσει σαν νάρκη στη ψυχή ενός αναγνώστη που δεν διαβάζει συχνά και δεν διαβάζει πολύ, αυτό θα με χαροποιήσει λίγο παραπάνω από τα καλά λόγια ενός κριτικού ή ενός δημοσιογράφου. Άλλωστε, αυτό δεν θα ήθελε και ο Χάρης; **Ν**

